

LJUBLJANSKI ŠKOFIJSKI LIST

Leto 1922.

V Ljubljani, dne 17. februarja 1922.

Štev. 3.

NAZNANJAM VAM VELIKO VESELJE

IMAMO PAPEŽA

NADVSE VZORNEGA IN ČASTITLJIVEGA GOSPODA KARDINALA

AHILA RATTI

KI SI JE NADEL IME

PIJ XI.

To veselo novico je oznanil v latinskem jeziku kardinal-protodiakon Kajetan Bisleti z zgornjega portika sv. vatikanske bazilike v ponedeljek dne 6. februarja 1922 ob prvi popoldanski uri.

Verni katoliki kličemo: Na mnoga leta!

In prosimo Boga:

Ohrani ga, Gospod, poživljaj in osrečuj ga na zemlji in ne daj ga v roke njegovih sovražnikov!

9.

Papež Pij XI. ljubljanski škofiji.

Na brzojavko z dne 8. februarja t. l., v kateri je gospod knezoškof sporočil novoizvoljenemu papežu Piju XI. poklonitev in pokorščino ljubljanske škofije, je došla iz Vatikana sledeča brzojavka:

Monsig. Jeglič, vescovo, Ljubljana.
Roma, 13. febr.

Augustus Pontifex significationem pietatis paterno animo accipiens tibi, cleroque tuo ac populo amantissime benedicit. **Cardinalis Gasparri.**

10.

Kratek življenjepisa papeža Benedikta XV.

Kakor je predpisano, se je pri pogrebu papeža Benedikta XV. dne 26. januarja 1922 prečital kratek življenjepisa visokega pokojnika. Ta življenjepis spisan na pergamenten list se je položil potem v krsto. Elogium se glasi:

Benedictus XV Pont. Max.

Genuae XI Kal. Dec. Anno MDCCCLIV patricio genere natus est ex Josepho Della Chiesa et Joanna Migliorati marchionibus et ad sacrum fontem Jacobus appellatus.

Florente aetate cum in patrio Athenaeo iuris lauream adeptus esset Romae in almo Collegio Capranicensi acre ingenium sacris disciplinis excoluit.

Sacerdotio initiatus mature Apostolicae Sedi operam navare coepit ac primum Nuntii apostolici apud Aulam Hispanicam adiutor, tum in Romana Curia negotiis publicis tractandis scriba et alter a Cardinali fuit.

Interea, ut qui dignis sacerdote virtutibus ornatus esset, sacri ministerii munia, quantum per occupationes ei licuit, sedulus obire consuevit, noctuque supplicationes Sacramenti augusti ad adorandum propositi pientissime frequentavit.

Anno MDCCCXVII Archiepiscopus Bononiensis renuntiatus et VII post annis inter patres Cardinales adlectus, ipsa pastoralis muneris perfunctione egregiam viam sibi ad Pontificatum maximum munivit.

Itaque, cum Pius X sanctae memoriae Pontifex ad Deum excessisset, in eius locum magna suffragatorum consensione factus est III Non. Sept. Anno MDCCCXIV, sibi quoque Benedicti XV nomen adscivit.

Quoniam orbem terrarum invenit maximo post hominum memoriam bello flagrantem viscera induens caritatis Christi ad tantam calamitatem minuendam totus incubuit pacem belligerantibus suadere paterno studio insistit nihilque reliqui fecit, quod ad reconciliandos inter se populos pertineret. Interea mirifice alacer ad suscipienda quaecumque miseras

omne genus bello natas mitigarent incredibilem egenis ex quavis natione liberalitatem praestitit, praecipueque in populis ad inopiam redactis parvulos innumerales fame enectos miseratus ipse eis largissime subvenire et communem largitatem implorare non cessavit.

De animarum salute in exemplum sollicitus datis ad Ecclesiam universam litteris verbum Dei qua ratione praedicandum edixit. Tertium Franciscanum Ordinem per sollemnia eius saecularia commendando christianos spiritus vulgo refovere contendit. Natalem DCC Dominici patris celebrando ad amorem christianae sapientiae, ad Apostolicae Sedis observantiam, ad Marialis Rosarii consuetudinem omnes cohortatus est. Item D. N. Mariam, magnam Dei Matrem, praecipua semper pietate prosecutus, Reginam pacis invocari iussit. Iosephi, Deiparae sponsi, anno L exeunte, ex quo universalis Ecclesiae patronus declaratus est, cultum impense promovit. Joannae de Arc, Margaritae Alacoque, Gabrieli a Virgine perdolente sanctorum caelorum honores decrevit.

Fidei integritatem vigilantissime custodiens, Scripturae sanctae recte interpretandae principia, proposito Doctoris maximi exemplo, confirmavit, cuius disciplinae doctoribus Ephrem Syrum adscripsit.

Iesu Christi regnum amplificare studens de Fidei sanctae propagatione apud barbaros provehenda sapientissimas praescriptiones edidit, ardore sacras missiones adiuvandi in bonis omnibus excitato. Praeterea proprium ecclesiae orientali curandae sacrum Consilium praeposuit, deque rebus Orientis christiani studiorum domicilium in Urbe condidit.

Ad Ecclesiae disciplinam congruenter temporibus ordinandam Codicem iuris canonici Pii X iussu compositum promulgavit.

Sedis Apostolicae apud respublicas auctoritatem et vim auxit adeo, ut civitates illae quibus cum Ecclesia nullae rationes intercedebant, officiorum necessi-

tudinem cum ea coniungere sua sponte, confecto bello, fere omnes maturaverint.

Denique, dum communi populorum utilitati serviens, humanas rursus componere res sine ulla intermissione nitebatur, necopinato morbo interceptus XII

Kal. Febr. Anno MDCCCXXII placidissime decessit, ingenti maerore luctuque orbis terrarum.

Vixit annos LXVII mens. II d. I

Te Christus in pace Pater sanctissime.

11.

Duhovnikom za leto 1922.

Iz prebogatega cerkvenega in narodnega življenja v naši škofiji bi rad nekoliko najbolj važnih pojavov odbral in v pogledu na nje povedal gg. duhovnikom nekaj svojih misli in želja.

1.

Najpoprej srčno želim, da bi se vsi gospodje za Družbo sv. Mohorja prav vztrajno zavzeli in poskušali pridobiti ji več članov. Na čelu ji stoji jako dober in zanesljiv odbor: dr. Cukala, župnik, Zeichen, duhovnik in tajnik, dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja, dr. Janko Brejc, odvetnik i. dr. V minulem letu so ti gospodje prav spretno in srečno uredili zunanje razmere družbe. Družba ima svojo tiskarno in upravo v Prevaljah v Mežiški dolini. Njen pokrovitelj, krški škof Adam Hefter, je družbi naklonjen in je pravičen pokrovitelj.

Družba je torej dobro urejena, ima zanesljiv odbor in upamo, da bo po tolikih srečno prestalih nevarnostih mogla zopet uspešno svoje delo nadaljevati. Iz Koledarja za leto 1922. morete razvideti (str. 121.), da je družba izgubila vse člane iz krajev, ki jih je zasedel Lah, da je v krški škofiji za dve tretjini članov manj, kakor jih je bilo lani, da je pa v tem letu lavantinska škofija napredovala za 2133 članov, ljubljanska za 391 članov. Želim in prosim, da se letos za družbo zavzamete z novo gorečnostjo. Saj nam obeta štiri lepe knjige in morda doda še peto, ako bo zadostno dohodkov (str. 122. in 123). Družba ne sme propasti! Čuvajmo se pa prenačene in ne dovolj utemeljene, neugodne kritike: razdirati je lahko, težko pa je zidati. In gospodje odborniki čutijo tudi morebitne pomanjkljivosti ter si prizadevajo, kako bi mogli družbo kar mogoče izpopolniti.

2.

Za naše duhovnopastirsko delo je prepotrebno, da poznamo našo sodobno literaturo. Imamo pa, hvala Bogu, prvovrstno literaturo; ni izgubljen čas porabljen, da jo proučavamo. Naši znanstveni pisatelji stoje na višku bogoslovnega znanja in obvladajo naše cerkveno staro in moderno, pa tudi svetno slovstvo. Omenim sledeče revije:

1. »Bogoslovni vestnik«, izdaja bogoslovna akademija, naročnina znaša 20 Din, naslov uprave je: Rožna ulica 11 v Ljubljani. Prinaša prezanime in temeljito preštudirane članke in ocene od gg. Ušeničnikov, Ehrlicha, Snoja, Slaviča, Rožmana, Grivca in drugih učenih gospodov.

2. »Čas«, znanstvena revija Leonove družbe, urejuje dr. J. Srebrnič, naročnina 25 Din, uprava: prodajalna K. T. D. (Ničman), Kopitarjeva ulica 2. — V »Čas« pišejo gg. Srebrnič, Ehrlich, Debevec, Aleš Ušeničnik, Kovačič, Hrvata Binicki in Butorac in drugi. Članki so znanstveni in zares poučni.

3. »Zbornik za umetnostno zgodovino«, urejuje dr. Izidor Cankar, naročnina 25 Din. Jako poučne članke dobivamo iz peres gg. Steleta, Steska, Dostala, Mala, Cankarja, Moleta. Ali se ne bomo duhovniki zanimali za našo domačo umetnost? Letnik 1922 bo začel prinašati topografijo naše umetnosti.

4. »Socialna Misel«, mesečnik za vse panno socialnega in kulturnega življenja, urejmeta Andrej Gosar in Fr. Terseglav, stane 25 Din, uprava: prodajalna K. T. D. (Ničman), Kopitarjeva ulica 2, Ljubljana. Za naše čase važen list, da se seznanimo s socialnim vprašanjem, kakor se ravno sedaj v novih povojnih razmerah vsestransko razvija. Kdor socialnega vprašanja ne študira, bo hitro zaostal. List razvija misli korektno, v kolikor morem jaz presojati in mi potrjuje tudi dr. Aleš Ušeničnik.

Ali bi ne bilo dobro, ko bi sestavke teh štirih izvrstnih revij prereševali na mesečnih konferencah? Za vsako revijo naj bi bil po en referent, ali pa tudi po več. Tako bi vsi gospodje na lahek način spoznali sodobna bogoslovna, modroslovna, socialna in umetnostna vprašanja, kar gotovo zahteva naša omika, ako se hočemo med svetom gibati.

Zraven teh listov imamo še precej drugih jako važnih, pa jih moram omeniti.

5. »Dom in Svet«, urejmeta dr. Alojzij Mrhar in dr. Fr. Stele, naročnina 62 Din 50 p, uprava: Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Ta beletrističen list je našim izobražencem potreben. Naj ne propade! Koliko je že dobrega storil! Res, zadnja leta nismo bili z njim popolnoma zadovoljni, neka nam

nevšečna smer ga je deloma premotila. Vendar ne bodimo preveč tesnosrčni; seveda krščanskih idealov in morale ne smemo nikoli in nikjer izdati. Upamo, da bo list zopet ubral pravo pot. Pred seboj imam prvo številko, ki ima manjšo bolj priročno obliko. Prinaša pripovedi od Ivana Brodarja, Narta Velikonja in Franceta Bevka, potem pesmi Lovrenčiča, Vodnika, Jarca, prof. dr. Debevec nadaljuje prevod Danteja, in drugo.

Dalje izhaja več prav skrbno urejevanih listov za posamezne stanove:

6. »Mentor«, dijaški list, urejmeta Fr. Omerza in dr. J. Samsa, stane za dijake 10 Din, za ostale 20 Din na leto, izhaja v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu. Ta list iz srca pozdravljam, naj zbere okoli sebe vse naše pošteno dijaštvo!

7. »Slovenski učitelj«, glasilo jugoslovanskega krščanskega učiteljstva, urednik Fortunat Lužar, stane 12 Din 50 p, upravništvo v Mostah (Jul. Slapšak) pri Ljubljani. — Podpirajmo list in priznajmo značajnost naših učiteljev iz Slomškove zveze!

8. »Mladost«, list Orlovske zveze, urejuje Jernej Hafner, naročnina 15 Din na leto, upravništvo: Jugoslovanska tiskarna. — Dober, krščanski list, ki zbira okoli sebe vsa naša krasna orlovska društva, pa potreben tudi za voditelje teh društev in za vse, ki hočejo spoznati značaj, težnje in delo orlovstva.

9. »Orlič«, glasilo orlovskega naraščaja, urejuje p. Bernard Ambrožič, stane za odseke po 2 Din, za druge naročnike po 4 Din na leto, upravništvo v Kamniku, samostan oo. frančiškanov. Izvrsten list za naraščaj! Brat Nardžič zna zares primerno, zanimivo, poučno in šaljivo pisati; izredno šaljive so novice iz nabiralnika.

10. »Vrtec« in »Angelček«, za slovensko mladino s podobami, stane 6 Din 50 p, ureja duhovni svetnik Jožef Volc, upravništvo: dr. Jožef Demšar, profesor, sv. Petra cesta št. 80, Ljubljana. Ta lepo urejevan, za vso našo mladino primerni list je vsem znan, saj izhaja že 52 let, kar ga najbolj priporoča in rečem, da je kljub 52 letom še vedno mlad. Kaj ne, da ga boste šolski mladini toplo priporočali!

11. »Cerkveni Glasbenik«, za cerkveno glasbo, stane 10 Din, urejuje Stanko Premrl, upravništvo: Pred škofijo št. 12, I. nadstropje. — Duhovnikom in organistom za pouk in navduševanje neobhodno potreben. Koliko krasnih, poučnih člankov in umetnih skladb je že prinesel v teku svojih 44 let! Širimo in čitajmo ga!

12. »Bogoljub«, list za pouk v pravem krščanskem življenju, stane 5 Din, urejuje Janez Kalan, upravništvo: Jugoslovanska tiskarna v Ljub-

ljani. — List potreben in kakor čujem priljubljen dekliškim Marijinim kongregacijam.

13. »V z a j e m n o s t«, glasilo jugoslovanskega svečenstva, naročnina 10 Din, uprava: Poljanski nasip št. 10. — Ima marsikaj dobrih, poučnih sestavkov, vendar čujem zoper njega večkrat kako pritožbo in željo, naj bi bil list še boljši in naj bi res ustrezal svojemu namenu, da bi bil v resnici vreden stanovski list za duhovnike. Hrvatje so si letos ustanovili svoj list: »Sacerdos Christi«, list namijenjen svečeničkom duhovnom životu; izdaja Marijina kongregacija svečenika u Zagrebu; stane 12 Din 50 p; uprava: Zagreb, Vlaška ulica 38.

14. Omeniti moram revijo »Časopis za zgodovino in narodopisje«, izdaja zgodovinsko društvo v Mariboru, Koroška ulica 10, urejuje prof. Fr. Kovačič, stane 10 Din. Zanimiv časopis, vreden, da se podpira in študira.

15. Ravno kar mi je prišel v roke popolnoma nov list: »Prerod«, glasnik za нравno povzdigo naroda, mesečnik, ureja Aleksander Koprivec, cena 10 Din, upravništvo: Ljubljana, Poljanski nasip 10. Listu je namen, delati na to, »da bomo narod poštenjakov.« Posebna naloga mu je: boj zoper alkoholizem. Na delo vabi vse poštenjake, katerekoli verske, socialne, kulturne struje. V prvo številko so poslali članke: univ. prof. dr. Ozvald, Silvín Sardenko, prof. Jeran, Fr. Finžgar, univ. prof. dr. Dolencec, nadučitelj Kržišnik.

16. Lista »Obrtnik« in »Narodni Gospodar« samo omenim in dotičnikom priporočim.

Navel sem glavno našo sodobno literaturo, ki se peča z dnevnimi perečimi vprašanji želeč, da bi se gospodje zraven svojega stanovskega delovanja orientirali v razvitku našega duševnega življenja; da bi si pridobili obilne dušne hrane in še bolj s pridom sodelovali pri raznih prireditvah za občno izobrazbo našega naroda.

3.

Politika je bila tudi v minulem letu izredno viharja. Dokler se ljudstvo in države ne povrnejo na edino pravi temelj večnih resnic, pravice in ljubezni, ne bo miru in reda in ne bo splošnega blagostanja.

No, hvala Bogu, da se v tem oziru obrača na boljše po hitrem razvitku in globokem vplivu socialnega vprašanja. Ljudstvo se vedno bolj organizira po stanovih: kmetje, delavci, obrtniki, trgovci in drugi. Vsak stan najbolj pozna in čuti svoje potrebe, katere naj po svojih strokovnih predstavnikih razlaga, brani in udeležuje v socialnem parlamentu. Koliko bi bilo več pravice, varnosti in miru, ako se kulturna in socialna vprašanja sploh izločijo iz politike. Stanovska organizacija se tudi najbolj popol-

nema strinja z našo človeško naravo, po kateri se moramo po stanovih ločiti.

Najbolj zadnji vir vsega političnega, socialnega in kulturnega gibanja je pa ravno svetovno nazarje, versko vprašanje. Saj ravno vera najbolj globoko posega v srce, dušo in vest posameznega človeka; saj ravno vera daje glavni pravec in značajno obilježje vsemu ljudskemu gibanju, naj bo že politično, socialno ali kulturno.

Odtod sledi, da zastopniki vere ne moremo vsega tega gibanja le od daleč gledati, ampak z vso energijo moramo poseči vmes in pomagati, da v vsem omenjenem gibanju prevladujejo edino prava verska načela, ki naj prešinjajo vse življenje posameznikov in družbe. Zato smo dolžni z vso vnemo podpirati ono stranko, kateri je vera zvezda vodnica za vse, kar stori v korist ljudstva. Ne smemo vere zamenjati s stranko, toda delati moramo za stranko, ki se boji Boga in prizna vse božje pravice nad človeštvom, pravice Stvarnika nad stvarjo. Umevno je pa tudi samo po sebi, da se moramo ogibati vsega, kar bi stranko slabilo, ali nas duhovnike razcepilo in nam preprečilo enotno postopanje. Do takega razdora naj med nami nikdar več ne pride.

Pri nas smo se zadnje čase na mnogo strank razcepili. Poznane so nam stranke in poznani njihovi programi, ki so tako jasni, da ne moremo kar nič dvomiti, katero smo dolžni podpirati. Strogo na verskem temelju je edino stranka SLS. Tudi v drugih vidimo precej še dobrih, krščanskih mož, celo med social-demokrati in komunisti. Toda kdo so voditelji teh strank? Kaj je njihov program? Kako pišejo njihovi listi? V kakšnem razmerju so do svete Cerkve?

Prav torej delajo vsi tisti gospodje, ki našim dobrim in požrtvovalnim izobražencem pomagajo, kadar prirejajo razne politične ali socialne shode po deželi. In koliko shodov so naši predstavniki tekom zadnjega leta priredili! Kako divno so se izvršili pokrajinski katoliški shodi, kjer se je preresetavalo posebno preznamenito šolsko vprašanje in se poživljala organizacija za vzgojo mladine! Ko bi bili mi iz kakih ozirov pomoč odrekli, bi bili grešili zoper svoje duhovne pastirske dolžnosti. Kako človeka v dno srca zaboli, ako se verniki vsi žalostni pritožujejo, da se gospod za vse to prevažno gibanje kar nič ne zmeni, ali vsaj zadosti ne.

Kako prav je, da ste se proti koncu leta z vso vnemo zavzeli za naše politične časnike. Akoravno je naročnina zelo visoka, se je vendarle število naročnikov znatno pomnožilo, posebno pri »Domoljubu«. Slovenci smo na svoje katoliške časopise lahko ponosni. Branijo, preresetavajo in razjasnjujejo politiko slovenske ljudske stranke, ki zopet ne vodi poli-

tike enega moža, ampak po sklepih in taktiki, ki jo zaupniki v mnogih posvetovanjih političnemu položaju primerno določijo.

Naš dnevnik »Slovenec« je prav dobro urejevan. Ima mnogo izvrstnih in poučnih uvodnih člankov preražne vsebine; vsebine cerkveno-politične, o položaju svetovnem ali domačem, o socialnih in kulturnih vprašanjih; dobro in vestno nas informira o razvoju domačih političnih razmer, o socialnem in političnem gibanju pri Slovanih in po raznih državah; mnogo novic prinaša od drugod in od doma; poučuje nas o gospodarstvu, o prosveti, o dijaškem, orlovskem in sploh društvenem življenju, celo o športu in turistik. Jaz imam mnogo časopisov, tudi domače nam nasprotne včasih pregledujem, pa moram trditi, da po vsebini in mirnem tonu skoro vse nadkriljuje »Slovenec«. Nemogoče pa je ustreči prav vsem v vsaki podrobnosti; ne bodimo v kritiki preveč malenkostni; lahko je kritikovati, posebno brezobzirno, težko pa je, nemogoče dosegati vsestransko popolnost.

Imamo »Novi čas«. Piše v istem duhu in v istem pravcu. Namenjen je bolj delavskim poklicem. Bolj oster je in manj obziren, kakor »Slovenec«. Zato bolj občutnim živcem ni popolnoma po volji. List misli, da mora ravno zavoljo svojega cilja nekako bolj ostro nastopiti in krivice in nerodnosti bolj ostro ožigosati. Vendar bi rekel, da se surovosti ogiba. Ako se pa v gorečnosti kaj zaleti, se da poučiti.

Posebno silo razvija naš »Domoljub«, ki je, hvala Bogu, čez in čez razširjen, ima približno 36.000 naročnikov. Bogat je, poučen in dosleden, strog v pojmovanju katoliških načel, popularen v pisavi in poučevanju. Podpirajte, širite ga, saj tudi list podpira vas v duhovnem pastirovanju!

Naj omenim še »Sedanjost«, ki izhaja v Novem mestu in je bolj lokalni list, namenjen za Dolenjce. Ne vem, je li močno razširjen; vem pa, da je popolnoma korekten in odločen v smislu politike in dela SLS.

4.

Ogromno je kulturno delo, ki ga duhovniki in katoliški naši izobraženci širom škofije izvršujete.

Poživila se je tudi laična krščanska socialna zveza. Novi načelnik, dr. Rožič, se prizadeva, da bi njeno delovanje razširil in zanimanje za njo zbudil tudi po deželi. Sam hodi predavat, nameraval je sestaviti program za predavanja pri sestankih po deželi. Gotovo bi bili poučni razni tečaji za mladeniče in dekleta, ki bi jih v smislu te kulturne zveze vsaj v večjih župnijah prirejevali. In kako bi pomagali, da se narod čimbolj prerodi, ko bi v

izobraževalnih društvih imeli odseke zoper surovost in kletev, zoper pijančevanje in posedanje po gostilnah, zoper razne skrivne nemoralne sestanke in pohujšljive pleske.

In koliko raznovrstnega kulturnega dela za prerod naroda opravljate pri orlovskih in orliških društvih in zvezah. V tej zvezi je hvala Bogu srečno premagana neka kriza, ki je bila več časa latentna, pa je lani z vso silo bruhnila na dan. Začeli so pristopati k Orlom tudi mladi, za blagor in prospeh ljudstva zavzeti akademično izobraženi možje, kar tej zvezi veljavo in ugled pomnožuje. Prav navdušeno pomagajte za duhovno, srčno izobrazbo naših Orlov in Orlic. O koliko surovosti in nespodobnosti je to društvo že odpravilo, kar nam dokazujejo njihovi javni in zasebni nastopi. Nič ne dvomim, da se bo Orlom in Orlicam gnusilo vsako za sramežljivost, čistost in sploh za poštenost nevarno drugovanje, nezmerno popivanje, nesramno kvan-tanje in razbrzdano ponočevanje. Zato posebno pozdravljen orlovski in orliški naraščaj! Ako se otrokom vseje v srce pogum in navdušenost za pravo krščansko življenje, stud pa in gnus za surovost, za grde kleteve, pijanost in druge nerodnosti, bodo v tem pravcu ostali tudi, ko bodo doraščali in dorasli. Gospodje, delo v tem društvu je naravnost dušnopastirsko delo!

Uvaževati moramo napor in trud gospodov v delavskih krajih, kakor v Ljubljani in bližnji okolici, na Jesenicah, na Vrhniki, v Zagorju, na Karmelu, v Kočevju, v Trziču, v Kranju, v Šmartnem pri Litiji in drugod. V teh krajih nastavljeni gospodje žrtvujejo pozne nočne ure, nočni počitek za izobrazbo naših delavcev. Hvala Bogu, da trud ni zastonj, ampak delavska organizacija stalno napreduje in sicer pri vseh raznovrstnih delavcih, tudi pri rudarjih in železničarjih. Velikega pomena za to gibanje so močna konsumna društva, ki so se zadnjih par let iz Ljubljane razpletla po vsej škofiji. Trdna gmotna podlaga drži bolj gotovo skupaj tudi strokovno zvezo delavcev.

Tudi za rokodelce je poskrbljeno v Kolpingovem društvu rokodelcev: mojstrov, pomočnikov in vajencev. Ljubljanski načelniki se mnogo trudijo in prizadevajo. O da bi tudi po deželi kar mogoče napredovalo!

In koliko store za otroke vse šole, posebno redovniške šole pri uršulinkah v Ljubljani, v Škofji Loki in v Mekinjah, potem pri šolskih sestrah, v Marijanišču, v Št. Vidu in v Repnjah, pri usmiljenkah v Ljubljani in Kočevju, pri salezijancih, ki na Rakovniku in v barakah na Kodeljevem zemljišču spretno, uspešno in požrtvovalno skrbijo za izobrazbo najbolj zanemarenih otrok. Koristno deluje

škofijsko društvo za varstvo otrok in društvo »Dobrodelnost«, ki bo moglo še bolj uspešno za otroke skrbeti, ko se cerkvenim določbam primerno preuredi. Prosim, da se gospodje za vse te razne kulturne naprave z ljubeznijo vnemate.

5.

Prepotrebna pomoč za vse zgoraj opisano kulturno delo so pa naši gospodarski zavodi, ki so, v kolikor mi je znano, sedaj dobro urejeni in na sigurnem temelju postavljeni. Res, po nesreči, pa tudi po zlobi se semtertje kaj podere, vendar so glavni voditelji toliko spretni in zanesljivi, da nevarnost hitro odstranijo in se more zavod zopet pravilno razvijati.

Omenim naj Ljudsko posojilnico in vse mnogoštevilne posojilnice po deželi, Zadržno in Gospodarsko zvezo vseh dotičnih društev po župnijah s središčem v Ljubljani. V zadnjem času so za delo pridobljeni zares zanesljivi in v dotični stroki izobraženi možje in ni neopravičena vesela nada, da bodo ti zavodi stalno napredovali v Ljubljani in širom škofije.

Posebno naj priporočim in priznam naše tiskovno društvo, ki je pač izredna pomoč za vse kulturno delo. Dobro deluje moderno opremljena tiskarna in bogato založena knjigarna. Pred nekoliko meseci se je sprožila misel, naj se preosnuje v delniško društvo. Toda boljše je, da ostane in deluje na združniški podlagi. Odborniki in člani pa sami uvidevajo, da je treba notranjo uredbo tega izredno koristnega društva izpopolniti. Bog daj, da bi se to čim prej posrečilo.

6.

Pridem sedaj k največjemu činitelju edino prave kulture, to je k našemu verskemu, cerkvenemu delovanju. Kdo bi mogel preceniti vaše kulturno delo v šoli, na prižnici, v spovednici. Ako te vzvišene posle opravljate po cerkvenih navodilih, ste največ storili za umsko in še bolj za srčno izobrazbo našega ljudstva, položili ste temelj vsemu drugemu splošnemu kulturnemu delu.

Da bo pa vaše cerkveno delovanje uspešno, uporabljajte še dodatne časa primerne družbe in bratovščine. Saj po njih vzdržujete navado molitve, pospešujete večkratno prejetje sv. zakramentov, nagibate na potrebne socialne, družinske in osebne čednosti in preprečujete mnogo mnogo moralnega zla. Poslušajte, katere družbe in bratovščine vam najbolj priporočim:

1. Družba sv. Družine. Ker se praznik sv. Družine po reformi papeža Pija X. ni več praznoval obvezno, je družba nekoliko trpela. Na prošnjo škofov so papež Benedikt XV. ta praznik zopet vrnil

in mu določili nedeljo v osmini Epiphaniae Domini. Naročam, da ga to nedeljo praznujete in s primernimi govori vernike poučujete o lastnostih dobre in srečne krščanske družine (cfr. Syn. I. pag. 37—42; Instr. pag. 147).

2. Širite vneto češčenje presv. Srca Jezusovega. Saj gospod sam pravi, da nam je ljubezen svojega Srca razkril posebno za poslednje grozne čase, da se k Njemu zatekamo in v splošnem polomu vsaj svojo dušo rešimo. Zato negujte bratovščini sv. Rešnjega Telesa in presv. Srca Jezusovega. O tem češčenju opozorim na odloke naših sinod, ki še vedno veljajo (cfr. Syn. I. pag. 54 do 58; Syn. II. pag. 32—33, e. f. g. j. k.; Instr. 146). Na srce polagam posebno tri pobožnosti:

a) Posvetitev posameznih družin presv. Srcu, ki naj si ga vsaka zase izbere za svojega Gospoda in Kralja, kakor so nam za naše bogumrzke čase toplo priporočili pokojni papež Benedikt XV. (cfr. »Škof. list« 1918, pag. 57 i. d.)

b) Apostolstvo mož, po katerem bi može po posebnih milostih presv. Srca Jezusovega pridobili za večkratno prejemanje sv. zakramentov in za pogum v obrambi sv. vere in sv. katoliške Cerkve (cfr. Instr. pag. 128); to apostolstvo še ni prodrl v srca naših mož, toda zadnje leto se je začelo razvijati in v nekaterih župnijah lepo napreduje.

c) Apostolstvo molitve, kakor je obširno razloženo v prvi sinodi (pag. 58—65), ga ob času kanonične vizitacije vedno priporočam in ga premnogi vneti gospodje tudi širite, posebno v šoli.

3. Vnemajte vernike za češčenje in ljubezen Matere in Device Marije! Naši verniki ljubijo bratovščino sv. škapulirja, kar je prav, zaželjena jim je pobožnost meseca majnika in ona meseca oktobra. Uporabljajte to razpoloženje njihovih src in negujte to sveto, čisto ljubezen takoj pri otrocih. Posebno vam priporočim sledeči pobožnosti:

a) Marijine družbe za vse stanove. Zarotim vas pa, da v Marijino družbo ne sprejemate kar povprek vseh, ampak le one, ki še niso dali pohujšanja in je upati, da bodo z Marijino pomočjo zares dobre žene, vzorni fantje in vzgledna dekleta. Vodite jih točno po pravilih. Trud je res velik, toda izplača se obilno in ljubezen do Jezusa, do Marije in do neumrjočih duš premaga vse (cfr. Syn. I. pag. 28; Instr. pag. 130, 137, 139 sq., 149, 153).

b) Bratovščina sv. rožnega venca. Ne morem povedati, koliko je ona vredna, da se ohrani duh molitve, da se poživi in poglobi sv. vera in da se kljub najtežjim razmeram čednostno živi.

Razmišljajte, kar o tej bratovščini na kratko pove prva sinoda (pag. 69—76).

4. Častimo sv. Jožefa, kakor nam to češčenje nujno priporočajo papež Benedikt XV. Ali ste vpeljali bratovščino sv. Jožefa za srečno zadnjo uro? Mislim, da bi se je verniki radi oklenili in se po priprošnji sv. Jožefa za srečno zadnjo uro bolj gotovo zadosi pripravili.

5. Papeži nujno priporočajo tretji red svetega Frančiška, ki ga vodijo oo. frančiškani in kapucini, pa tudi pooblašeni svetni duhovniki (cfr. Syn. I. pag. 77—82, Instr. pag. 147). Veselo je, da so goreči redovniki ta red zadnja leta pri nas izredno razširili. Naj se bolj in bolj razcvita in mnogim dušam pomaga v nebesa!

6. Za otroke vam priporočam: a) točen pouk mater o dolžnosti do otrok. Ali smem upati, da boste v tem pogledu porabili moji knjigi »Staršem« in »Tretja knjiga: V boj za veselo krščansko življenje«? O tem, kar sem pisal o najbolj kočljivih zadevah, so mogoče prav različne misli. Saj se v tem ne skladajo najboljši krščanski vzgojitelji. Samo toliko bodite prepričani, da škof ne bi bil tega pisal, ako iz svojega duhovnopastirskega delovanja ne bi bil prepričan, da je ravno vse to nujno potrebno. Vem, da ne bodo vsi duhovniki s tem zadovoljni, da bodo tudi kake dobre matere ali katera zares vrla dekleta zoper to godrnjale, da se tako odkrito piše. Prosim, poučite jih, naj pogledajo na razvitek svojega notranjega življenja, naj se po naukih točno ravnaajo, pa bodo škofu za pouk hvaležne. Ne bojte se, da bo knjiga koga pohujšala: pubertate adepta mladina za vse to ve, toda prikriva in premišlja; točen pouk o dogodkih v njihovem telesu jih zelo pomiri in obvaruje hudih, za dušo in telo preškodljivih grehov.

b) Marijin vrtec in zbor »Mladih junakov«. Lepo prosim, preštudirajte dotična navodila v naši »Instructio« (pag. 131—134). Ako ljubite neumrjoče duše, uvažujte točna navodila in izpolnajte jih!

c) Še eno prošnjo. Iz globočine srca prosim, svarite že šolske otroke, posebno one v ponavljavni šoli, naj se ogibajo nevarnih, pohujšljivih tovarišij, v katere jih bodo vabili, ko dorastejo; sestavite v ta namen odseke pri deklicah in fantih, ki jih pa tudi kontrolirajte po dovršenem šolskem pouku. Imam še več na srcu, kar me peče in žge, toda za zdaj molčim.

Podal sem vam pregled izobraževalnega dela, ki ga več ali manj vršite po vsej škofiji. Naj vas ta pregled razveseli in vzbudi novo srčnost, nov pogum za neprestano delo. Aspice cruce Domini, aspice spinis coronatum et lancea perforatum Ss. Cor Jesu: vse za Te in Ti...?

7.

H koncu še par besedi. Preudarite vprašanja za konferenco gg. arhidiakonov in dekanov. Vsa posegajo prav globoko v naše duhovsko, duhovnopastirsko in cerkveno politično življenje. Posnel sem jih iz življenja, kakor se sedaj razvija, posnel iz raznih stavkov in trditev, ki mi vedno bolj pogostokrat na uho prihajajo. Čutim razne struje, točno jih ne morem doznati, a zdi se mi, da niso vse popolnoma zdrave. Zato želim, da se odkrito spoznamo in tako uravnamo, kakor zahteva od nas naš duhovski poklic in sv. mati, katoliška Cerkva. Nujno prosim gg. dekane, da mi do 31. marca pošljejo po en referat za vsako dekanijo; referat naj sestavi g. dekan sam, ali po njegovem

nalogu kak duhovnik, ki je v danih vprašanjih bolj orientiran.

Prosim, da se gospodje za izpite prvih treh let po ordinaciji in za župni konkurz zares točno pripravite. Delo je težko, motijo vas duhovnopastirske dolžnosti, toda energična volja zna uporabiti dobro ves čas in gotovo napreduje. Predpisane izkušnje pa niso samo formalnega pomena, ampak imajo globlji namen: utrditi duhovnike v teologiji, ki jo potrebujejo v pastirstvu.

Vsem pozdrav in blagoslov! Mementote mei ad aram!

V Ljubljani, na praznik sv. Frančiška Saleškega, 29. januarja 1922.

† Anton Bonaventura,
škof.

12.

Tvarina za izpite mladih duhovnikov l. 1922.

I.

Iz moralke: De conscientia, de peccatis, de virtutibus theologicis, de prima tabula Decalogi, de praeceptis particularibus (Noldin).

Iz kánonskega prava: 1. De matrimonio Cann. 1035—1080 et 1960—1992 C. I. C. — 2. Uprava cerkvene imovine (Cann. 1518—1528; Syn. dioec. Lab. II. tit. II. cap. I., Navodilo za upravo cerkvenega in nadarbinskega premoženja; »Škof. List« 1921 št. 2).

Iz pastoralnega bogoslovja: a) vsa tvarina o sakramentih; b) duhovno vodstvo (hodegetika).

II.

Iz osnovnega bogoslovja: Zlasti de primatu et infallibilitate Romani Pontificis, de organo et obiecto infallibilitatis.

Iz dogmatike: Zlasti poglavja de fide et de gratia.

III.

Iz biblične vede: S. Z.: 1. Avtencija sv. pisma. — 2. Uvodna vprašanja o psalteriju in eksegeza prvih 20 psalmov.

N. Z.: 1. Matejev evangelij (uvodna vprašanja in eksegeza). — 2. Listi sv. Pavla iz ujetništva (uvod in eksegeza).

Izpiti se bodo vršili za vse tri letnike v torek 5. septembra v škof. duhovskem semenišču.

Začetek ob 9. uri dopoldne.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 29. januarja 1922.

† Anton Bonaventura,
škof.

13.

Kanonična vizitacija in birmovanje v l. 1922.

Kanonična vizitacija in birmovanje l. 1922. se bo vršilo v dveh župnijah dekanije Litija in v vseh župnijah dekanij Šmarje, Ribnica in Semič po sledečem redu:

1. Dekanija Litija.

1. Zagorje na belo nedeljo 23. aprila.
2. Šmartno pri Litiji v torek po binkošti, 6. jun.

2. Dekanija Šmarje.

3. Št. Jurij v četrtek 4. majnika.
4. Kopanj v petek 5. majnika.

5. Šmarje v nedeljo 11. junija.
6. Lipoglav v ponedeljek 12. junija.
7. Polica v torek 13. junija.
8. Žalina v sredo 14. junija.
9. Višnja gora v nedeljo 18. junija.
10. Stična v ponedeljek 19. junija.
11. Veliki gaber v torek 20. junija.
12. Št. Vid v sredo 21. junija.

3. Dekanija Ribnica.

13. Ribnica v nedeljo 7. majnika.
14. Grčarice v ponedeljek 8. majnika.

15. Dolenja vas v torek 9. majnika.
16. Sodražica v sredo 10. majnika.
17. Loški potok v četrtek 11. majnika.
18. Draga v petek 12. majnika.
19. Gora v soboto 13. majnika.
20. Sv. Gregor v nedeljo 14. majnika.
21. Velike Poljane v ponedeljek 15. majnika.
22. Velike Lašče v torek 16. majnika.
23. Turjak v sredo 17. majnika.
24. Škocjan v četrtek 18. majnika.
25. Rob v petek 19. majnika.
26. Struge v soboto 20. majnika.
27. Dobrepolje v nedeljo 21. majnika.

4. Dekanija Semič.

28. Semič v petek 23. junija.
29. Suhor v soboto 24. junija.
30. Metlika v nedeljo 25. junija.
31. Črnomelj v nedeljo 2. julija.
32. Dragatuš v ponedeljek 3. julija.
33. Stari trg v sredo 5. julija.
34. Vrh v četrtek 6. julija.
35. Vinica v petek 7. julija.
36. Preloka v soboto 8. julija.
37. Adlešiči v nedeljo 9. julija.
38. Podzemelj v ponedeljek 10. julija.

39. Radovica v torek 11. julija.
40. Planina v četrtek 13. julija.

Splošni red birmovanja in vizitacije ostane, namreč: prihod v župnijo popoldne približno ob štirih; po sprejemu v cerkvi je izpraševanje v šoli, kjer naj bodo vsi šolski otroci zbrani vsak v svojem razredu, na mizi naj bo zapisnik vzete tvarine; po šoli kanonična vizitacija v cerkvi in v pisarni; v moji sobi naj bo pripravljena točna spomenica oziroma na sedanje okolnosti; cerkveno in nadarbinsko premoženje naj bo v redu, vsi dotični zapisniki naj bodo točni. Prav kratka večerja naj bo približno o pol osmih; drugi dan zjutraj od 4—9 spovedovanje; ob devetih sv. opravilo; opoldne kratko, navadno kosilo brez posebnosti; potem odhod. Kadar je birmovanje v petek, je dotična župnija od zapovedi zdržnosti izvzeta. Kjer bo red drugačen, bom o pravem času naznanil. — Upam, da bo obiskovanje in birmovanje blagoslovljeno za vse: zame, za gospode duhovnike in vernike, posebno za otroke. — Ker nimam ne voza, ne konj, prosim, da poskrbite gospodje za voz na moj račun.

V Ljubljani, dne 29. januarja 1922.

† Anton Bonaventura,
škof.

14.

Razne opomnje.

Matični izpiski se kolkujejo s kolkom 2 Din, ne s kolkom 3 Din, kakor je bilo v »Škof. Listu« 1921 str. 80 pomotoma objavljeno. V tem oziru je ordinarat vprašal na delegacijo ministrstva financ za Slovenijo v Ljubljani odkoder je prejel dopis z dne 6. februarja 1922 št. B II 210 ex 1922, ki se glasi:

Na vprašanje z dne 25. januarja 1922 št. 369 mi je čast sporočiti, da so izpiski iz župnih matic zavezani po tar. postavki 73 avstrijskega pristojbinskega zakona, § 9. točka e) cesarske naredbe z dne 28. avgusta 1916 drž. zak. št. 281 in členu 15 odstavka 1, zakona z dne 27. junija 1921 »Uradni list« št. 100/259 kolkovini 8 kron od vsake pole, ki je pa tolikrat poravnati, kot je v njih slučajev rojstva, oziroma poroke ali smrti potrjenih. Če se pa zahtevajo izpiski uradoma naravnost pri voditelju matičnih knjig izključno za uradne namene in strankam sploh ne izročajo, so po tar. postavki 117 točka m) avstrijskega pristojbinskega zakona pogojno pristojbine prosti, namreč toliko časa, dokler se ne rabijo v druge zasebne namene. V tem slučaju je ob zahtevi izstavitve dotični uradni namen napovedati in na izpisku označiti. Ako

so taki pogojno pristojbine prosti izpiski pozneje drugače porabijo, jih je treba še pred to uporabo po predpisu kolkovati. Pa tudi od strank samih zahtevani in njim izročeni izpiski so po točki n) zadnje omenjene tarifne postavke pogojno pristojbine oproščeni, ako prejemajo stranke od države, občine, javnih ali pa tudi zasebnih pokojninskih in preskrbljevalnih zavodov preživnino (donesek za vzdrževanje) iz kate-regakoli naslova ali ubožno nadarbinsko in morajo izpiske predložiti v dokaz, da so izpolnjeni dejanski pogoji, od katerih je prejemanje odvisno. Tudi v takih primerih se mora namen označiti na izpisku tam, kjer se ima sicer kolek prilepiti, in je kolek naknadno prilepiti, če se rabi izpisek pozneje morda v kak drug namen. Poseben primer pogojno pristojbine prostih matičnih izpiskov vsebuje nadalje točka n) zadnje omenjene tar. postavke namreč izpiske, ki se zahtevajo diplomatičnim potom za uporabo v inozemstvu ob vzajemnostnem postopanju.

Končno si dovoljujem opozarjati, da se člen 15 zakona z dne 27. junija 1921 »Uradni list« št. 100/259 nanaša samo na one pristojbine avstrijskih zakonov,

ki ostanejo še nadalje v veljavi, kakor n. pr. v predstojećem razpravljju na tarif. postavka 73 glede matičnih izpiskov, ne pa tudi na tiste, ki so v členu 10 cit. zakona nadomeščene s posebno takso. Pa tudi od prvo omenjenih avstrijskih pristojbin se povišajo na štirikratni iznos izmere, ki je veljala do časa, ko je zadobil pravno moč zakon z dne 27. junija 1921 »Uradni list« št. 100/259, samo stalne, ne pa tudi lestvične in odstotne. Lestvične in odstotne avstrijske pristojbine, v kolikor niso nadomeščene v členu 10 zakona z dne 27. junija 1921 »Uradni list« št. 100/259 s posebno takso, se plačujejo neizpremenjeno v tisti izmeri, ki je veljala, preden je zadobil pravno moč zadnji omenjeni taksni zakon. Izvzete so po zakonu z dne 20. decembra 1921 »Uradni list« št. 2 ex 1922, člen XVIII odstavek 1 edino le nekatere sodne pristojbine ki so v nižjih zneskih stalne v višjih pa odstotne, pri katerih se je tudi odstotni del povišal na trikratni znesek prejšnje izmere.

Prostost duhovnikov od občinskih doklad. Po § 75. občinskega reda za Kranjsko z dne 17. februarja 1866 dež. zak. 1866 št. 2 prikladov k pravim davkom in vseh drugih občinskih nakladov ne plačujejo med drugimi dušni pastirji od kongruje. Ti nakladi utegnejo biti 1. prikladi k pravim davkom ali k užitnini; 2. tlaka za občinske potrebe; 3. nakladi in davščine, ki niso prikladi k davkom.

Glede druge točke se glasi rešitev nekega priziva iz lanskega leta izdana od pokrajinske uprave za Slovenijo oddelek za javna dela sledeče:

Sklep občinskega odbora, da ima župni urad oni del poti, ki pripada na župnišče, poraviti, se kot nezakonit razveljavi.

Razlogi.

Po določilu § 75. obč. reda za Kranjsko dušni pastirji od kongruje ne plačujejo prikladov k pravim davkom, pa tudi ne drugih občinskih nakladov. Med naklade spada po § 73. obč. reda »tlaka za občinske potrebe«. Ako se od župnega urada v tem slučaju zahteva, da naj popravi njemu pripadajoči del poti, se to pravi, da se od njega zahteva tlaka za občinske potrebe. Ali je pot kategorizirana za občinsko, vaško ali pa gospodarsko pot, je glede tlake v bistvu brez pomena, ker mora občina skrbeti za vzdrževanje vseh vrst teh javnih občil (§§ 1. in 35. zakona 21. februarja 1912, dež. zak. št. 22 l. 1913). Niti župniku niti župnišču, kakor se je pozvedelo pri davčnem uradu, ni predpisana pri davkih nikaka občinska priklada, njega torej tudi ne zadene dolžnost opravljati tlako za občinske potrebe, dokler nima dohodkov, na katere se sme naložiti občinska naklada. Razveljavljenje sklepa občinskega odbora, ki zahteva nasprotno, je torej utemeljeno.

15.

Tristoletnica sv. kongregacije za razširjanje sv. vere.

Sacra Congregatio »De propaganda fide«.

Illme ac Revme Domine,

Gloriosissimae memoriae Gregorius PP. XV, Apostolica Constitutione »Inserutabili divinae Providentiae arcano« die 22 Iunii anno 1622 lata, Sacram Congregationem Christiano Nomini Propagando sollemniter erigebat, cuius praeclarum non minus quam grave munus esset, Missionibus omnibus, ad praedicandum apud omnes gentes Evangelium ubique constitutis vel in posterum constituendis, praeesse, easque moderari et dirigere.

Quot quantaque religionis humanique cultus opera, auspice atque duce Sacra hac Congregatione, Evangelii praecones, inclyto Martyre Fidele a Sigmaringa praeceunte, sive in Europae nationibus, sive in exteris remotissimis regionibus atque insulis, tribus hisce saeculis perfecerint, soli Deo cognitum est.

Messis tamen immensa adhuc manet colligenda; interminatae regionum magnitudines incultae iacent, innumerabiles hominum multitudines in tenebris ad-

huc sedent et in umbra mortis, expectantes nuntium pacis et lucis Evangelii.

Tertio itaque exeunte saeculo ab erectione Sacrae huius Congregationis, visum est diem natalem eiusdem sollemniter commemorare. Decet enim in memoriam revocare quae tot Romani Pontifices, inde a Gregorio XV, curis indefessis, sapientissimis consiliis, opibus inexhaustis pro sacris missionibus praestiterint.

Iuvat recolere quam praeclara per hanc S. Congregationem de Propaganda Fide, animos ad fidem catholicam atque humanitatem informando, universo terrarum orbi beneficia obvenierint.

Iuvat commemorare ingentes labores missionariorum, eorumque utriusque sexus cooperatorum, necnon auxilia in opus christianae evangelizationis conlata, non modo a munificis ac divitibus benefactoribus, sed etiam a tenuioribus Christifidelibus, qui sanctissimo eidem operi promovendo nec stipem nec preces suas deesse siverunt.

At imprimis convenit sollemnes referre gratias Deo Optimo Maximo, a quo bona cuncta processerunt, atque Immaculae Virgini Mariae Apostolorum Reginae, quae a divino Filio suo Redemptore Nostro Iesu Christo haec omnia humano generi impetravit.

Quae cum nuper ab infrascripto Sacrae huius Congregationis Cardinali Praefecto exposita fuerint SSmo Dno Nostro Benedicto PP. XV, qui, inde ab initio gloriosi sui pontificatus, sollicitudinem pro regni Dei dilatatione inter praecipuas Supremi Officii sui curas habuit, idem Summus Pontifex benignissimo laetique animo, non solum indicenda festa saecularia laudare comprobareque dignatus est, verum etiam ea digna omnino iudicavit, quae Summus ipse Pontifex et praesentia sua honestaret, et largitione caelestium thesaurorum proveheret.

Statuit itaque Sanctitas Sua, ut tribus continuis diebus, qui Dominicam Pentecostes futuri anni MCMXXII praecedent, in Urbe habeantur publicae ad Deum preces pro Fidei Catholicae dilatatione; simulque Christifidelibus per opportunas conciones Missionum Sacrarum opus et graves earum necessitates explicentur.

Dominica vero Pentecostes Sanctitas Sua in Patriarchali Basilica Vaticana Missam Sollemnem celebrabit, atque inter Missarum Sollemnia Homiliam ad populum Ipse habebit de Catholicae Fidei propagatione. Edixit praeterea Sanctitas Sua ut de hisce omnibus tempestive totius Orbis Catholici Ordinarii edocerentur, eisdemque desiderium eiusdem Sanctitatis Suae panderetur, ut, simili ratione, pro temporum locorumve circumstantiis tridua exercitia pro Sacris Missionibus, in ecclesiis cathedralibus, parochialibus, necnon dignioribus aliis ecclesiis singularum dioecesium vel Missionum instituantur.

Quem in finem Sanctitas Sua benigne concedere dignata est Indulgentiam 500 dierum singulis supplicationis diebus lucranda, necnon Indulgentiam Plenariam in die sollemnis commemorationis, sub consuetis conditionibus. Quas Indulgentias animabus in purgatorio degentibus applicabiles S. S. pariter declaravit.

Concessit insuper Summus Pontifex ut singuli Ordinarii, vel per se vel per sacerdotem sibi benevisum, Papalem Benedictionem impertire possint, in ecclesiis in quibus, ut supra, supplicationes fient.

Optatis SSmi Domini plene respondebunt Ordinarii si litteras dederint pastorales, quibus populis sibi commissis gravissimas Missionum causas explicent, et officium, quo fideles tenentur, Deum et Virginem SSmam precandi pro Fidei propagatione, sacrasque missiones adjuvandi pro viribus.

Itaque, dum per praesentes litteras Summi Pontificis iussa et desideria Tecum communico, Deum ex corde rogo ut diutissime Te sospitem incolumemque servet.

Ex Aedibus huius Sacrae Congregationis, die festo S. Francisci Xaverii anni MCMXXI.

Amplitudinis Tuae

Addictissimus servus

G. M. Card. VAN ROSSUM,
Praefectus.

† P. Fumasoni-Biondi, Arch. Diocletan.,
Secretarius.

O p o m b a. Škofijska navodila o praznovanju tega spominskega dne se bodo pravočasno objavila v Škofijskem listu.

Slovstvo.

Verska anketa u Beogradu i njeni zaključci. S kritičnim primedbama i praktičnim predlozima za popravljane materialnog položaja svećenstva saopćio dr. Rado Kušej, profesor univerzitete u Ljubljani. Izdanje autorovo. Ljubljana 1922. — O namenu in poteku ter razpravah verske ankete, ki se je vršila na poziv ministrstva ver v Beogradu v dneh od 15.—22. novembra 1921 nas v prvi vrsti ta spis točno seznanja. Anketa naj bi bila informativnega značaja in naj bi dala napotila glede naslednjih treh točk: a) pravni položaj vseh v ustavi priznanih veroizpovedi nasproti državi; b) ureditev medverskih odnosov in c) zagotovitev primerne gnotnega

stanja verskih služabnikov vseh priznanih konfesij. — Knjižica ima tri poglavja: I. Program verske ankete. II. Zaključci sekcija i referati. III. Kongrua, verski zaklad in verski davek. — Vrlo poučni so sklepi in referati posameznih sekcij. O katoliški sekciji podaja knjižica izčrpno poročilo po zapisnikih sej. Temu poročilu je dodan referat izvestitelja ministrstva (prof. dr. Kušej) o temeljnih sklepih v sekciji. Tudi o izjavah v sekcijah drugih veroizpovedi so natančna poročila. V kritičnih pripomnjah k programnim točkam ankete osvetljuje gospod profesor pravno stališče posameznih veroizpovedi, zlasti katoliške Cerkve nasproti državi in kake pravice, ozi-

roma dolžnosti ima paritetna država do posameznih konfesij. Stališče katoliške Cerkve je načelno že dano, ker ima ista najizrazitejše in najdoslednejše svoje lastno in popolno pravo, neodvisno od vsakega državnega prava ter radi tega ne pozna nobene državne cerkvenosti. Radi tega se vidi iz jasnih sklepov katoliške sekcije, kako koristen bi bil tudi za državno stran dogovor (konkordat) s sv. stolico. — Dočim je prvi in drugi del knjižice v srbohrvaščini, je tretje poglavje o kongruji itd. pisano v slovenščini gotovo iz ozira, da je to vprašanje radi že obstoječe kongruine zakonodaje tiče v prvi vrsti Slovenijo.

Gg. duhovnikom bodi knjižica priporočena v preštudiranje. O razmerju cerkve do države in ravnanju glede na interkonfesionalni zakon bo imela končno besedo vrhovna cerkvena oblast, tretje poglavje pa je praktičnega pomena tudi za vse svečenstvo.

Liturgika. Nauk o bogočastnih obredih sv. katoliške Cerkve. Spisal Alojzij Stroj, stolni kanonik v Ljubljani. Tretja izdaja. V Ljubljani 1922. Založila Jugoslovanska knjigarna. S 40 slikami. 152 strani + XXVIII. — Cena 17 Din. V knjigi se obravnava liturgični nauk po splošnem uvodu v štirih poglavjih: I. Cerkvene osebe. II. Sveti kraji. III. Sveta dejanja

(sv. maša, zakramenti, zakramentali, molitev). IV. Sveti časi. Dodano je berilo: Katakombe. Sv. maša v II. stol. po poročilu sv. Justina. Sv. maša v IV. stol. po določilih takozvanih apostolskih konstitucij. Sv. daritev. Presv. Evharistija in razumništvo (prof. dr. Ant. Medved). Moj dom in sv. Evharistija (sv. Elizabeta, uršulinka). Sv. petere rane Jezusove (Sim. Gregorčič). Na koncu je popis slik.

Knjiga potrebna za šolski pouk bo mogla prav dobro služiti tudi v drugih prilikah v pouk vernikom, dokler ne dobimo večje knjige o liturgiki v domačem jeziku.

Pristojbenik za taksno, sodno in poštno tarifo. Sestavil in izdal dr. Ivan Černe, gospodarska pisarna v Ljubljani, v samozaložbi. Pristojbenik je sistematično urejen po začasnem zakonu o državni trošarini, taksah in pristojbinah z dne 27. junija 1921 (*»Uradni list«* z dne 22. avgusta 1921) z upoštevanjem pravilnika za izvrševanje tega zakona kakor tudi veljavnih zakonov in pristojbinskih olajšav ter sodnih in poštnih pristojbin. Snov je razdeljena po abecednem redu ter so pristojbine navedene pri posameznih značilnih besedah. — Knjiga bo dobro služila župnim uradom, in je priporočljiva.

17.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se v drugič župnija Turjak. Nadalje se razpisuje po vpokojenju sedanjega župnika izpraznjena župnija Adlešiči. Prošnje za prvo župnijo je nasloviti na lastništvo

patronske graščine Turjak, za drugo na škofijski ordinariat v Ljubljani.

Kot zadnji rok za vlaganje prošenj se določa dan 15. marca 1922.

18.

Škofijska kronika.

Stalni pokoj je dovoljen Gothardu Rottu, župniku v Zagorju ob Savi, in Ivanu Šašelju, župniku v Adlešičih.

Škofijski ordinariat v Ljubljani, dne 17. februarja 1922.

Vsebina: 8. Izvolitev papeža Pija XI. — 9. Papež Pij XI. ljubljanski škofiji. — 10. Kratek življenjepis papeža Benedikta XV. — 11. Duhovnikom za leto 1922. — 12. Tvarina za izpite mladih duhovnikov leta 1922. — 13. Kanonična vizitacija in birmovanje v letu 1922. — 14. Razne opomnje. — 15. Tristoletnica sv. kongregcije za razširjanje sv. vere. — 16. Slostvo. — 17. Konkurni razpis. — 18. Škofijska kronika.